Seat No.	

Total No. of Pages : 4

B.Ed. (Part - I) (Semester - II) (New) Examination, November - 2018

PERSPECTIVE IN EDUCATION (Theory)

Learning and Teaching

Sub. Code : 66456

Day and Date : Thursday, 22 - 11 - 2018

Total Marks : 70

Time : 02.30 p.m. to 05.30 p.m.

Instructions :
1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.
3) Candidates who intend to write their answers in Marathi are advised to read original questions in English.

Q1) A) Choose the correct alternatives. [5]

i) Behavioral gets proper and definite direction due to ______.

a) Attention
b) Imagination
c) Motivation
d) Retention

ii) Seema while teaching, first shows the whole flower and then gives an explanation of each parts of flower then she adopts ______ maxims of teaching.

a) Simple to Complex
b) Whole to Part
c) Concrete to Abstract
d) Specific to General

iii) ______ Part of nerve cell is considered for good learning.

a) Axon
b) Myelin layer
c) Dendrite
d) Nucleus

iv) ________ is the first level of teaching.

a) Memory
b) Understanding
c) Reflective thinking
d) Evaluation

v) In Gagne's Hierarchical Theory of learning ______ is the third learning level.

a) Signal learning
b) Problem solving
c) Concept learning
d) Chain learning

B) Answer the following questions in one sentence : [5]

i) State two principles of teaching.

ii) What are the four types of Memory?

iii) Explain the meaning of 'Self - esteem'.

iv) What is reflective thinking?

v) What is transfer of learning?

Q2) Answer the following questions in brief 250 words (any six) [30]

a) Write the classification of motivation and explain the importance of motivation in teaching.

b) Explain the two maxims of teaching with suitable examples.

c) State the factor influencing learning related to learner.

d) Write the principles of Brain Based Learning.

e) Explain the concept of learner's Autonomy.

f) Explain the elements of planning teaching activity.

g) Draw learning curve and explain the stage of plateau with its educational importance.

h) Elaborate steps of 7E learning model.

Q3) What is teaching? Explain the concept of Reflective level of teaching with suitable example. **[10]**

Q4) State the concept of 'teaching as a profession' and explain multiple responsibilities of a teacher with suitable examples. **[10]**

OR

State various theories of learning, and explain Thorndike's Connectionist Theory of learning with suitable example.

Q5) State the meaning of Constructivist Learning and explain the following Constructivist approach with suitable example. **[10]**

i) Co-operative learning

OR

What is learning? Explain the nature and characteristics of learning.

मराठी रूपांतर

सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

3) ज्या विद्यार्थ्यांना मराठीतून उत्तरे लिहावयाची आहेत. त्यांनी मुळ इंग्रजीतील प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्र.1) अ) योग्य पर्याय निवडा. [5]

i) वर्तनाला योग्य व निश्चित दिशा .... मिळते.

अ) अवधानामुळे ब) कल्पनेमुळे

क) प्रेरणेमुळे ड) धारणेमुळे

ii) सीमा अध्यापन करताना प्रथम संपूर्ण फूल दाखविते व नंतर फुलाच्या एकएका भागाचे स्पष्टीकरण देते तर ती .... या अध्यापन सूत्राचा अवलंब करते.

अ) सोप्याकडून कठिणाकडे ब) पूर्णाकडून अंशाकडे

क) मूर्ताकडून अमूर्ताकडे ड) विशिष्टाकडून सामान्याकडे

iii) अध्ययन चांगले होण्याचा संबंध चेतापेशीतील .... या भागाशी असतो.

अ) ॲक्सान ब) मायलीनचा थर

क) डेंड्राईट ड) केंद्रक

iv) अध्यापनाची .... ही प्रथम पातळी आहे.

अ) स्मरण ब) आकलन

क) चिंतन ड) मूल्यमापन

v) गॅग्नेच्या श्रेणीबध्द अध्ययन उपपत्तीमध्ये .... हा तिसरा अध्ययन स्तर आहे.

अ) संकेत अध्ययन ब) समस्या उकलन

क) संबोध अध्ययन ड) शृंखला अध्ययन

ब) एका वाक्यात उत्तरे लिहा. [5]

i) अध्यापनाची दोन तत्त्वे सांगा.

ii) स्मरणाचे चार घटक कोणते?

iii) 'स्व-आदर' या संकल्पनेचा अर्थ सांगा.

iv) विमर्शी विचार म्हणजे काय?

v) अध्ययन संक्रमण म्हणजे काय?

प्र.2) थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही सहा) (शब्दमर्यादा 250) [30]

अ) प्रेरणांचे वर्गीकरण सांगून अध्ययनात प्रेरणेचे महत्त्व स्पष्ट करा.

ब) अध्यापनाची दोन सूत्रे सोदाहरण स्पष्ट करा.

क) अध्ययनावर परिणाम करणारे अध्ययनार्थीशी संबंधित घटक सांगा.

ड) मेंदू आधारित अध्ययनाची तत्त्वे सांगा.

इ) 'अध्ययनार्थींची स्वायत्तता' ही संकल्पना स्पष्ट करा.

फ) अध्यापन कृतीच्या नियोजनातील विविध घटक स्पष्ट करा.

य) अध्ययन वक्र काढून पठारावस्थेचे शैक्षणिक महत्त्व स्पष्ट करा.

र) 7E अध्ययन प्रतिमानाच्या पायऱ्या विशद करा.

प्र.3) अध्यापन म्हणजे काय? ते सांगून 'चिंतन' पातळीवरील अध्यापनाची संकल्पना सोदाहरण स्पष्ट करा. [10]

प्र.4) अध्यापनातील व्यावसायिकता ही संकल्पना सांगून शिक्षकाच्या बहुविध जबाबदाऱ्या सोदाहरण स्पष्ट करा. [10]

किंवा

अध्ययनाच्या विविध उपपत्त्या सांगून थॉर्नडाईकची संयोजनवादी उपपत्ती सोदाहरण स्पष्ट करा.

प्र.5) ज्ञानरचनावादी अध्ययनाचा अर्थ सांगून, खालील ज्ञानरचनावादी उपागम सोदाहरण स्पष्ट करा. [10]

i) सहकार्ययुक्त अध्ययन

किंवा

अध्ययन म्हणजे काय? अध्ययन प्रक्रियेचे स्वरूप व वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

Total No. of Pages : 2

Seat No.	

B.Ed. (Part - I) (Semester - II) Examination, November - 2018
KNOWLEDGE AND CURRICULUM (Part - I) (Paper - I)
Sub. Code : 66457

Day and Date : Saturday, 24 - 11 - 2018 **Total Marks : 35**

Time : 02.30 p.m. to 04.30 p.m.

Instructions :
1) **All questions are compulsory.**
2) **Figures to the right indicate full marks.**
3) **Candidates who intend to write their answers in Marathi are advised to original questions in English.**

Q1) Match the following. [5]

	Group 'A'		Group 'B'
i)	Ravindranath Tagore	a)	Kosbad Tekadi
ii)	John Dewey	b)	Republic
iii)	Plato	c)	Basic Education
iv)	Mahatma Gandhi	d)	Visha Bharati
v)	Tarabai Modak	e)	Activity Based Education

Q2) Answer the following questions in brief (atleast 250 words) any two out of three. [10]

a) Explain the main characteristics of knowledge
b) Explain the concept of multiculturalism.
c) What types of structure of curriculum?

Q3) Answer the following questions in about 800 words : [10]

Explain Gijubhai Badheka's thoughts regarding Child Centred Education.

Q4) Explain the concept of Autonomy of teacher, which factors affecting teacher Autonomy? (800 words) [10]

OR

Explain the concept and characteristics of Secularism, Nationalism and Universalism? (800 words)

मराठी रूपांतर

सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

3) मराठीतून उत्तरे लिहू इच्छिणाऱ्या विद्यार्थ्यांनी इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पाहणे इष्ट ठरेल.

प्र.1) जोड्या जुळवा. [5]

गट 'अ'		गट 'ब'	
i)	रविंद्रनाथ टागोर	अ)	कोसबाड टेकडी
ii)	जॉन ड्यूई	ब)	रिपब्लीक
iii)	प्लेटो	क)	मूलोद्योगी शिक्षण
iv)	महात्मा गांधी	ड)	विश्वभारती
v)	ताराबाई मोडक	इ)	कृतीयुक्त शिक्षण

प्र.2) खालील प्रश्नांची उत्तरे थोडक्यात लिहा. (शब्दमर्यादा 250) (कोणतेही 2) [10]

अ) 'ज्ञानाची' मुख्य वैशिठ्ये स्पष्ट करा?

ब) 'बहुसांस्कृतिकता' ही संकल्पना स्पष्ट करा.

क) अभ्यासक्रम संरचनेचे प्रकार कोणते?

प्र.3) गिजुभाई बधेका यांच्या बालक केंद्रीत शिक्षणासंदर्भातील विचार स्पष्ट करा. (शब्दमर्यादा ८००) [10]

प्र.4) शिक्षकाची वैयक्तिक स्वायत्तता ही संकल्पना स्पष्ट करून, शिक्षकाच्या स्वायत्ततेवर कोणते घटक परिणाम करतात ते सांगा. (शब्दमर्यादा 800) [10]

किंवा

धर्मनिरपेक्षता, राष्ट्रवाद व विश्वात्मकता या संकल्पना स्पष्ट करा. (शब्दमर्यादा ८००)

J - 7

Total No. of Pages : 12

Seat No.	

B.Ed. (Semester - II) (New) Examination, November - 2018
PEDAGOGY OF SCHOOL SUBJECT - (Paper-VI(a))
मराठी अध्यापन पध्दती
Sub. Code : 66458

Day and Date : Monday, 26 - 11 - 2018 **Total Marks : 35**

Time : 02.30 p.m. to 04.30 p.m.

सूचना: 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) दिलेल्या पर्यायापैकी योग्य पर्याय निवडून लिहा. [5]

i) परिसंवाद हा .... एक चांगला प्रकार आहे.
(पाठांतराचा, भाषणाचा, नाट्यीकरणाचा, चर्चेचा)

ii) मातृभाषेच्या अनुभवाची सुरूवात .... पासून होते.
(श्रवण, भाषण, वाचन, लेखन)

iii) मराठी अध्यापन करणाऱ्या शिक्षकाचा मराठी .... उत्तम परिचय असला पाहिजे.
(अध्यापनाशी, साहित्याशी, व्याकरणाशी, पद्याशी)

iv) सूक्ष्म पाठामुळे शिक्षकाचा .... वाढतो.
(व्यासंग, अभ्यास, आत्मविश्वास, अध्यापन अनुभव)

v) व्याकरण अध्यापनात .... पध्दती अधिक उपयुक्त ठरते.
(कथन, व्याख्यान, चर्चा, उद्गामी)

प्र.2) खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) [10]

i) विचार, भावना व अनुभव यांच्या आदान प्रधानाचे साधन म्हणून मातृभाषेचे महत्त्व स्पष्ट करा.

ii) हिंदी व संस्कृत भाषेशी मराठी भाषेचा सहसंबंध स्पष्ट करा.

iii) मराठी अध्यापनात उदाहरण–दाखले यांचे महत्त्व सांगा.

प्र.3) मराठी अध्यापनाच्या उद्दिष्टांचे वर्गीकरण सांगून वर्ग अध्यापनाची उद्दिष्टे स्पष्ट करा. [10]

प्र.4) मराठी अध्यापनाच्या विविध पध्दती सांगून कोणत्याही दोन पध्दतींचे गुण दोष लिहा. [10]

किंवा

मातृभाषा हे शिक्षणाचे सर्वोत्कृष्ठ माध्यम आहे' या विधानाची मातृभाषेच्या महत्त्वाच्या संदर्भात चर्चा करा.

P.T.O.

Seat No.	

B.Ed. (Semester - II) Examination, November - 2018
PEDAGOGY OF SCHOOL SUBJECT (Part-I)
ENGLISH
Sub. Code : 66565

Day and Date : Monday, 26 - 11 - 2018 **Total Marks : 35**
Time : 02.30 p.m. to 04.30 p.m.
Instructions: **1) All questions are compulsory.**
2) Figures to the right indicate full marks.

Q1) Match the following [5]

	A		B
i)	Accent	a)	sentence
ii)	Reading	b)	stress
iii)	Syntax	c)	morpheme
iv)	Phonology	d)	phoneme
v)	Morphology	e)	intonation

Q2) Answer any TWO of the following in 250 words [10]

a) Explain the impact of mother tongue on learning English
b) Draw the importance of learning English in 21st century
c) List the general aims & objectives of teaching English in India

Answer the following in 800 words

Q3) What is CLT approach? How do you apply it to teach poetry to std.IX students? [10]

Q4) Write the procedure of conducting pair work and group work in ELT [10]

OR

Explain the difference between teaching prose and poetry.

Seat No.	

B.Ed. (Part-I) (Semester - II) (CBCS) Examination, November - 2018

PEDAGOGY OF SCHOOL SUBJECT ONE (Paper-6aI)

Sanskrit

Sub. Code : 66566

Day and Date : Monday, 26 - 11 - 2018

Time : 02.30 p.m. to 04.30 p.m.

Total Marks : 35

Instructions: 1) All questions are compulsory.

2) Figures to the right indicate full marks.

Q1) Match the pairs **[5]**

	A		B
i)	Knowledge	a)	Use the new words in writing
ii)	Understanding	b)	State the meaning of new words
iii)	Expression	c)	Explain the central Idea.
iv)	Skill	d)	Collect the subhashitas
v)	Interest	e)	Write the proper translation
		f)	Techniques of Maxims

Q2) Answer the following questions in brief (any two) **[10]**

a) Write with examples any one method of introducing new words.

b) Explain the 'Direct Method' for Sanskrit language.

c) Explain the 'Sanskrit as a living language'.

Q3) Explain with examples any two methods of composition education. **[10]**

Q4) Explain with example 'The structural approach. **[10]**

OR

Write about analytic and synthetic methods of poetry teaching.

मराठी रूपांतर

सुचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) जोड्या जुळवा [5]

अ) गट		ब) गट	
i)	ज्ञान	अ)	नवीन शब्द लेखनात वापरतो
ii)	आकलन	ब)	नवीन शब्दांचा अर्थ सांगतो
iii)	उपयोजन	क)	मध्यवर्ती कल्पना स्पष्ट करतो
iv)	कौशल्य	ड)	सुभाषितांचा संग्रह करतो
v)	अभिरूची	इ)	योग्य भाषांतर लिहितो
		ई)	तंत्रे व सूत्रे

प्र.2) खालील प्रश्नांची उत्तरे थोडक्यात लिहा. (कोणतेही दोन) [10]

अ) शब्दस्पष्टीकरणाची कोणतीही एक पद्धत सोदाहरण लिहा.

ब) संस्कृत विषयासाठी प्रत्यक्ष पद्धती स्पष्ट करा.

क) संस्कृत एक जिवंत भाषा स्पष्ट करा.

प्र.3) रचना शिक्षणाच्या कोणत्याही दोन पद्धती सोदाहरण स्पष्ट करा. [10]

प्र.4) संग्रन्थन उपागम सोदाहरण स्पष्ट करा. [10]

किंवा

काव्य अध्यापनाच्या खण्डान्वय व दण्डान्वय पद्धतींची माहिती लिहा.

Seat No.	

B.Ed. (Semester - II) Examination, November - 2018
GENERAL SCIENCE
Pedagogy of School Subject Science - I (Paper - 6A-I) (New)
Sub. Code : 66567

Day and Date : Monday, 26 - 11 - 2018 **Total Marks : 35**

Time : 02.30 p.m. to 04.30 p.m.

Instructions:
1) **All questions are compulsory.**
2) **Figures to the right indicate full marks.**
3) **Candidate who intend to write their answer's in Marathi are advised to read original english questios.**
4) Answer questions 3 and 4 in 800 words each.

Q1) Match the pair's **[5]**

A		B	
objectives		specifications	
i)	Understanding	a)	Draws the diagram
ii)	Application	b)	Reads scientific books
iii)	Knowledge	c)	States difference between two concepts
iv)	Interest	d)	Tells the defination
v)	Skill	e)	Tells the scientific reason
		f)	Behaves neatly

Q2) Answer the following questions in 250 words **[10]**

a) Describe computer assisted learning (CAL) in science

b) Explain in brief five steps of constructivist lesson plan.

c) Describe importance of assignments in science.

Q3) Explain the different methods of teaching science. Explain in brief project method with its characteristics, merits and demerits. [10]

Q4) What is meant by co-relation? Explain the correlation of science with in the subject and with other subjects with its importance. [10]

OR

Prepare a lesson plan on concept attainment model. For any unit in science.

मराठी रूपांतर

सुचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) जोड्या जुळवा [5]

अ		ब	
	उदिष्टे		स्पष्टीकरणे
i)	आकलन	अ)	आकृत्यांचे रेखाटन
ii)	उपयोजन	ब)	वैज्ञानिक पुस्तकांचे वाचन
iii)	ज्ञान	क)	दोन संकल्पनातील फरक सांगतो
iv)	अभिरूची	ड)	व्याख्या सांगतो
v)	कौशल्ये	इ)	शास्त्रीय कारणे सांगतो
		फ)	व्यवस्थितपणे वागतो

प्र.2) खालील प्रश्नांची 250 शब्दात उत्तरे लिहा. [10]

अ) विज्ञानातील संगणक सहाय्यीत अध्ययन स्पष्ट करा.

ब) 'पाच ई' ज्ञानवचनावादी पाठटाचन थोडक्यात स्पष्ट करा.

क) विज्ञानातील स्वाध्यांयाचे महत्व स्पष्ट करा.

प्र.3) विज्ञानाच्या विविध अध्यापन पद्धती स्पष्ट करा. प्रकल्प पद्धतीची वैशिष्ट्ये, गुणदोष थोडक्यात स्पष्ट करा. [10]

प्र.4) समवाय म्हणजे काय? विज्ञानाचा शाखांतर्गत व शाखाबाह्य समवाय महत्वासह स्पष्ट करा. [10]

किंवा

विज्ञानाच्या कोणत्याही एका घटकासाठी व इयत्तेसाठी संकल्पना प्राप्ती प्रतिमान पाठटाचन तयार करा.

Total No. of Pages : 12

Seat No.	

B.Ed. (Part - I) (Semester - II) Examination, November - 2018
PEDAGOGY OF SCHOOL SUBJECT (Paper - 6a - II)
Mathematics Methodology
Sub. Code : 66459

Day and Date : Tuesday, 27 - 11 - 2018 **Total Marks : 35**

Time : 02.30 p.m. to 04.30 p.m.

Instructions :
1) **All questions are compulsory.**
2) **Figures to the right indicate full marks.**
3) **Candidates who intend to write their answers in Marathi are advised to read original questions in English.**
4) **Answer the question number 3 and 4 in 800 words.**

Q1) Match the pairs. **[5]**

Action		Objectives	
i)	To integrate	a)	Application
ii)	To illustrate	b)	Synthesis
iii)	To State	c)	Interest
iv)	To criticise	d)	Comprehension
v)	To predict	e)	Skill
		f)	Knowledge
		g)	Analysis

Q2) Answer the following questions in 250 words (any two) **[10]**

a) How will you correlate Mathematics with Sciences?

b) Illustrate the any three class room objectives of Mathematics teaching with their specifications.

c) Illustrate the types of 'Programmed Instruction' in Mathematics.

Q3) Prepare the lesson plan based on Five E model for any unit of Mathematics. [10]

Q4) Explain inductive method with respect to steps, example, merits and demerits. [10]

OR

Illustrate the analytical method with respect to meaning, merits and demerits.

मराठी रूपांतर

सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

3) मराठीतून उत्तर लिहू इच्छिणाऱ्या विद्यार्थ्यांनी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पाहणे इष्ट ठरेल.

4) प्रश्न क्र. 3 व 4 ची उत्तरे 800 शब्दात लिहावीत.

प्र.1) योग्य जोड्या जुळवा. [5]

कृती		उद्दिष्टे	
i)	एकत्र करणे	अ)	उपयोजन
ii)	सोदाहरण स्पष्ट करणे	ब)	संश्लेषण
iii)	स्पष्ट करणे	क)	अभिरुची
iv)	चिकित्सा करणे	ड)	आकलन
v)	भाकीत करणे	इ)	कौशल्य
		फ)	ज्ञान
		ग)	पृथ:करण

प्र.2) खालील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे 250 शब्दामध्ये लिहा. [10]

अ) गणिताचा विज्ञानाशी समवाय कसा साधाल?

ब) गणित अध्यापनाची कोणतीही तीन वर्ग उद्दिष्टे त्यांच्या स्पष्टीकरणासह सोदाहरण स्पष्ट करा.

क) गणितातील "क्रमान्वित अध्ययन" प्रकार सोदाहरण स्पष्ट करा.

प्र.3) गणितातील कोणत्याही एका घटकासाठी 5E आधारित पाठ नियोजन तयार करा. [10]

प्र.4) गणित अध्यापनाची उद्गामी पध्दती – पायऱ्या, गुण व दोष या संदर्भात सोदाहरण स्पष्ट करा. [10]

किंवा

गणित अध्यापनाची पृथःकरण पध्दती – अर्थ, गुण व दोष या संदर्भात सोदाहरण स्पष्ट करा.

● ● ●

Seat No.	

B.Ed. (Part - I) (Semester - II) Examination, November - 2018
PEDAGOGY OF SCHOOL SUBJECT TWO PART - I
History
Sub. Code : 66569

Day and Date : Tuesday, 27 - 11 - 2018 **Total Marks : 35**
Time : 02.30 p.m. to 04.30 p.m.

Instructions :
1) **All questions are compulsory.**
2) **Figures to the right indicate full marks.**
3) **Candidates who intend to write their answers in Marathi are advised to read the original questions in English.**

Q1) Choose the correct alternatives **[5]**

i) Due to ______ method of history teaching students develop the habit of collective work.

a) Lecture b) Narration
c) Project d) Story telling

ii) An example of Educational audio aid is _______

a) Radio b) T.V.
c) Black - board d) Movie

iii) History is the lamp of experience this definition was made by _______

a) Herodotus b) Happold
c) Johason d) Johns

iv) Explain in this words the cause and effect of historical events ______ this is the specification of specific objective.

a) Knowledge b) Understand
c) Application d) Skill

v) Listing and speaking competences are developed ______ discussion.

a) Group b) Panel
c) Seminar d) Symposium

Q2) Answer the following questions in about 250 words (any two) : **[10]**

a) Explain the importance of picture in History teaching.

b) Explain merits and demerits of team teaching.

c) Explain merits and demerits of supervised study.

Q3) What are the various types of teaching method of history. Explain merits and demerits of lecture method. (800 words). **[10]**

Q4) What is the correlation? Explain how you correlate history with Geography, Language, civics and science. (800 words) **[10]**

OR

How will you equip the History room. (800 words)

मराठी रूपांतर

सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) योग्य पर्याय निवडा. **[5]**

i) इतिहास अध्यापनाच्या .... पध्दतीमुळे विद्यार्थ्यांना सांघिकपणे काम करण्याची सवय लागते.

अ) व्याख्यान   ब) कथन

क) प्रकल्प   ड) कथा–कथन

ii) .... हे श्राव्य साधन आहे.

अ) रेडिओ   ब) दूरदर्शन

क) फलक   ड) चित्रपट

iii) इतिहास हा अनुभवांचा नंदादीप आहे ही व्याख्या .... यानी केली.

अ) हिरोडोटस् ब) हेप्पोल्ड

क) जॉन्सन ड) जोन्स

iv) ऐतिहासिक घटनांचा कार्यकारण स्वभाषेत स्पष्ट करणारे .... हे विशिष्ट उद्दिष्टांचे स्पष्टीकरण होय.

अ) ज्ञान ब) आकलन

क) उपयोजन ड) कौशल्य

v) .... चर्चामुळे श्रवण व भाषण या क्षमतांचा विकास होतो.

अ) गटचर्चा ब) पथक चर्चा

क) सेमिनार ड) परिसंवाद परिषद

प्र.2) खालील प्रश्नांची उत्तरे 250 शब्दांत लिहा. (कोणतेही दोन) **[10]**

अ) इतिहास अध्यापनात चित्रांचे महत्व स्पष्ट करा.

ब) सांघिक अध्यापनाचे फायदे व तोटे स्पष्ट करा.

क) पर्यवेक्षित अभ्यासाचे फायदे आणि तोटे सांगा.

प्र.3) इतिहास अध्यापनाच्या विविध पध्दती कोणत्या? व्याख्यान पध्दतीचे गुण दोष स्पष्ट करा. (800 शब्दात) **[10]**

प्र.4) समवाय म्हणजे काय? तुम्ही इतिहास–भुगोल, इतिहास–भाषा, इतिहास–ना. शास्त्र, इतिहास–शास्त्र समवाय कसा प्रस्थापित कराल? (800 शब्दात) **[10]**

किंवा

तुम्ही तुमच्या शाळेत इतिहासाची खोली कशी सुसज्ज कराल? (800 शब्दात)

● ● ●

Seat No.	

B.Ed. (Part - I) (Semester - II) Examination, November - 2018
GEOGRAPHY METHODOLOGY (New)
Pedagogy of School Subject
Sub. Code : 66570

Day and Date : Tuesday, 27 - 11 - 2018 **Total Marks : 35**

Time : 02.30 p.m. to 04.30 p.m.

Instructions : 1) **All questions are compulsory.**
2) **Figures to the right indicate full marks.**

Q1) Choose correct alternative. [5]

a) Television is a ________ aid.
(Visual, Audio, Audio-Visual, Creative)

b) ________ % water available on earth.
(61, 41, 29, 71)

c) Except debeting only to getting answer orally of question is ____
(Seminar, Discussion, Assignment technique, Workshop)

d) Founder of Evaluation technique is _______.
(Bloom, Allen, Alexander, Cosmos)

e) Fact to ideal teaching technique is _______
(Maxims, Principle, Technique, Method)

Q2) Write answer in 250 words. (Any two). [10]

a) Correlated between Geography and History.

b) Explain objective of Geography teaching.

c) Explain importance of model in Geography teaching.

Q3) Write answer in 800 words. [10]

Mention various teaching methods of Geography and explain regional method.

Q4) Explain importance and Place of Geography in school curriculum. [10]

OR

Explain importance of Map and Charts in Geography teaching.

मराठी रूपांतर

सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) योग्य पर्याय निवडा. [5]

अ) दूरदर्शन हे .... साधन आहे.

(दृक, दृकश्राव्य, श्राव्य, सृजनशील)

ब) पृथ्वीवर .... टक्के पाणी आहे.

(61, 41, 29, 71)

क) एखाद्या प्रश्नाचे उत्तर मिळविण्यासाठी वादविवाद टाळून केलेली शाब्दिक धडपड म्हणजे ...... होय.

(सेमीनार, चर्चातंत्र, स्वाध्याय तंत्र, कार्यशाळा)

ड) मूल्यमापन तंत्राचे जनक .... हे आहेत.

(ब्लूम, ॲलन, अलेक्झांडर, कॉसमास)

इ) मूर्ताकडून अमूर्ताकडे हे अध्यापनातील .... आहे.

(तत्व, तंत्र, सूत्र, पध्दती)

प्र.2) खालील प्रश्नांची उत्तरे 250 शब्दात लिहा. (कोणतेही दोन) **[10]**

अ) भूगोलाचा इतिहासाशी समवाय कसा साधाल?

ब) भूगोल वर्गाध्यापनाची उद्दिष्टे स्पष्ट करा.

क) प्रतिकृतिचे भूगोल अध्यापनातील महत्व सांगा.

प्र.3) खालील प्रश्नांची उत्तरे 800 शब्दात लिहा. **[10]**

भूगोल अध्यापनाच्या विविध अध्यापन सांगूण प्रादेशिक पध्दतीची चर्चा करा.

प्र.4) शालेय अभ्यासक्रमातील भूगोलाचे स्थान व महत्व स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

भूगोल अध्यापनात नकाशाचे व तक्त्याचे महत्व स्पष्ट करा.

● ● ●

Seat No.	

B.Ed. (Part - I) (Semester - II) Examination, November - 2018
PEDAGOGY OF SCHOOL SUBJECT
Economics (Paper - 6a - II)
Sub. Code : 66571

Day and Date : Tuesday, 27 - 11 - 2018 **Total Marks : 35**

Time : 02.30 p.m. to 04.30 p.m.

Instructions : 1) **All questions are compulsory.**
2) **Figures to the right indicate full marks.**
3) **Candidate who intend to write their answer in Marathi are advised to read original question in English.**

Q1) Choose the correct alternatives. [5]

i) The sector which is owned controlled and managed by the government is known as _________

a) Joint sector b) Co-operative sector
c) Private sector d) Public sector

ii) ________ teaching method is depend on principle of 'learning by doing'.

a) Project b) Problem solving
c) Lecture d) Seminar

iii) First 'Five year plan' is start since _________ in India.

a) 1947 b) 1950
c) 1955 d) 1960

iv) According to _______ 'Economics is the science which studies human behaviour as a relationship between ends scare means which have alternative use.

a) Adam Smith b) Marshall
c) Robins d) Aristotle

v) ________ is the non-projective teaching aid.

a) Board b) TV
c) Films d) Mobile

Q2) Write note in 250 words (any 2 out of 3) **[10]**

a) Economic planning in India.

b) Importance of Economics in daily life.

c) Place of Economics in Secondary & Higher Secondary school level.

Q3) What are the different methods of Economics? Explain the project method in details (800 words) **[10]**

Q4) What are teaching aids of teaching Economics? How will you use computer in teaching. (800 words) **[10]**

OR

Write the various techniques of Economics teaching and Explain any two techniques with examples. (800 words).

मराठी रूपांतर

सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहेत.

2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

3) मराठीतून उत्तर लिहू इच्छिणाऱ्या विद्यार्थ्यांनी मूळ इंग्रजी प्रश्न पत्रिका पहाणे इष्ट ठरेल.

प्र.1) रिकाम्या जागी योग्य पर्याय लिहा. **[5]**

i) ज्या क्षेत्रावर शासनाची मालकी व नियंत्रण असून व्यवस्थापन ही शासन करते त्यास .... म्हणतात.

अ) संयुक्त क्षेत्र ब) सहकार क्षेत्र

क) खाजगी क्षेत्र ड) सार्वजनिक क्षेत्र

ii) .... अध्यापन पध्दती ही 'कृतितून शिक्षण' या तत्वावर आधारित आहे.

अ) प्रकल्प ब) समस्या निराकरण

क) व्याख्यान ड) परिसंवाद

iii) पहिल्या भारतीय पंचवार्षिक योजनेची सुरवात .... साली झाली.

अ) 1947 ब) 1950

क) 1955 ड) 1960

iv) .... च्या मते 'अर्थशास्त्र हे साध्ये आणि विकल्पाने विविध उपयोगास येणाऱ्या दुर्मिळ साधनांचा मेळ घालण्याच्या दृष्टीने केलेल्या मानवी व्यवहाराचा अभ्यास करणारे शास्त्र आहे.

अ) ॲडम स्मिथ ब) डॉ. मार्शल

क) रॉबिन्स ड) ॲरिशटॉटल

v) .... हे अप्रक्षेपित शैक्षणिक साधन आहे.

अ) फलक ब) दूरचित्रवाणी

क) सिनेमा ड) मोबाईल

प्र.2) थोडक्यात टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) (शब्द मर्यादा 250 शब्द) [10]

अ) भारतीय आर्थिक नियोजन

ब) अर्थशास्त्राचे दैनंदिन जीवनातील स्थान

क) माध्यमिक व उच्च माध्यमिक स्तरातील अर्थशास्त्राचे स्थान

प्र.3) अर्थशास्त्र शिक्षणाच्या विविध अध्यापन पध्दती कोणत्या? त्या पैकी प्रकल्प पध्दती सविस्तर स्पष्ट करा. (शब्द मर्यादा 800 शब्द) [10]

प्र.4) अर्थशास्त्र अध्यापनाची शैक्षणिक साधने सांगून, संगणकाचा उपयोग कसा करता येईल ते स्पष्ट करा. (शब्द मर्यादा 800 शब्द) [10]

किंवा

अर्थशास्त्र अध्यापनातील विविध तंत्रे कोणती ते लिहून कोणत्या ही दोन तंत्राचे उदाहरणासह स्पष्टीकरण लिहा. (शब्द मर्यादा 800 शब्द)

● ● ●

Total No. of Pages : 3

Seat No.

B.Ed. (Part - I) (Semester - II) (New) Examination, November - 2018

ASSESSMENT FOR LEARNING (Paper - VII) (Revised)

Sub. Code : 66460

Day and Date : Wednesday, 28 - 11 - 2018

Total Marks : 70

Time : 02.30 p.m. to 05.30 p.m.

Instructions:
1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.
3) See English question paper as original version.

Q1) A) Match 'A' with 'B' [5]

A	B
i) Helen Barrette	a) NCERT
ii) Benjmin Bloom	b) Portfolio
iii) Behavirism	c) Watson
iv) Constructivism	d) B.F. Skinner
v) NCF-2005	e) Thorndike
	f) Hierarchy of objectives
	g) J.Bruner

B) Answer in one sentence [5]

i) Write the meaning of evaluation
ii) What is the main objective of diagnostic test?
iii) Write the kinds of tests
iv) State the types of questions.
v) Which are the types of tasks?

Q2) Answer any six of the following in 250 words. [30]

a) Write the purposes of assessment and evaluation.
b) State the benefits of open book examination
c) Write the policy perspectives of NCF 2005
d) Explain the concept of mean mode and median
e) Explain the types of Feedback
f) Differenciate self assessment and peer assessment
g) Explain the types of projects for your pedagogy subjects.
h) Explain the concept of meta cognitive learning.

P.T.O.

Answer the following in 800 words

Q3) Discuss meaning purpose and principles of school based evaluation system at present. [10]

Q4) Explain the criteria of good assessment. [10]

OR

Distinguish summative and formative evaluation.

Q5) Illustrate the concept contineous and comprehensive evalution. (CCE)[10]

OR

Explain the process of constructing porfolio and prepare your portfolio as a B.Ed. Student.

मराठी रूपांतर

सुचना :
1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक.
2) उजव्या बाजूचे अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) मुळ प्रश्नपत्रिकेसाठी इंग्रजी रूपांतर पहा.

प्र.1) अ) जोड्या जुळवा [5]

	(अ)		(ब)
i)	हेलन वॅरेट	अ)	एन.सी.ई. आर.टी
ii)	बेंजामीन ब्लुम	ब)	पोर्टफोलिओ
iii)	वर्तनवाद	क)	वॅटसन
iv)	ज्ञानसंरचनावाद	ड)	बी.एफ.स्किनर
v)	एन.सी.एफ. 2005	इ)	थॉर्नडाईक
		फ)	उद्दिष्ठांची श्रेणीबद्ध रचना
		य)	जे. ब्रुनर

ब) एका वाक्यात उत्तरे लिहा. [5]

i) मुल्यमापनाचा अर्थ लिहा.

ii) नैदानिक कसोटीचे मुख्य उद्दिष्ट कोणते?

iii) चाचणीचे प्रकार लिहा.

iv) प्रश्नांचे प्रकार लिहा.

v) अभ्यासकार्याचे प्रकार कोणते?

प्र.2) कोणत्याही सहा प्रश्नांची 250 शब्दात उत्तरे लिहा. [30]

अ) परिक्षण व मुल्यमापनाचे हेतू लिहा.

ब) मुक्तपरीक्षा पद्धतीचे फायदे विषद करा.

क) राष्ट्रीय अभ्यासक्रम आराखडा 2005 ची मुल्यमापन विषयक तत्त्वे लिहा.

ड) मध्यमान, मध्यांक व बहूलक या संकल्पना स्पष्ट करा.

इ) प्रत्याभरणाचे प्रकार लिहा.

फ) स्वयंमुल्यमापन व सहाध्यायी मुल्यमापन यातील फरक स्पष्ट करा.

य) तुमच्या अध्यापन विषयासाठी प्रकल्प स्पष्ट करा.

र) अधिबोधनात्मक अध्ययन ही संकल्पना स्पष्ट करा.

खालील प्रश्नांची 800 शब्दात उत्तरे लिहा.

प्र.3) प्रचलीत शालेय मुल्यमापनाचे हेतू, अर्थ, आणि तत्त्वे स्पष्ट करा. [10]

प्र.4) चांगल्या परीक्षणाचे निकष स्पष्ट करा. [10]

किंवा

आकरिक व संकलित मुल्यमापन यातील फरक स्पष्ट करा.

प्र.5) सतत व सर्वकष मुल्यमापन ही संकल्पना उदाहरणासह स्पष्ट करा. [10]

किंवा

पत्राधारसंच निर्मिती प्रक्रिया स्पष्ट करा व बी. एड. प्रशिक्षणाची म्हणून तुमचा पत्राधारसंच तयार करा.

⊖⊖⊖